సిరివెన్నెల తరంగాలు

సిరివెన్నెల సీతారామశాస్త్రి

దాదాపు 12 సంవత్సరాల క్రిందట విడుదలైన సిరివెన్నెల సీతారామ శాస్త్రి గారి 'సిరివెన్నెల తరంగాలు' పుస్తకం మార్కెట్లో లభ్యం కానందున, అశేష అభిమానుల కోరిక మీద ఆ పుస్తకాన్ని సీరియల్ గా ప్రచురించడం జరుగుతోంది. ఇందుకు ప్రత్యేక అనుమతి నిచ్చిన 'కౌముది'కి ఆత్మీయ మిత్రులు సిరివెన్నెల సీతారామశాస్త్రిగారికి కృతజ్ఞతలు తెలియచేస్తున్నాం.

(క్రిందటి సంచికనుంచి కొనసాగింపు)

2

నా ప్రతిభ సంగతి ఎలా వున్నా, అదృష్టమూ, దైవానుగ్రహమూ నాకు ఎక్కువగా అనుకూలించడం వల్ల, తెలుగుసినిమారంగం, చాలా సందర్భాల్లో నాపట్ల, చాలా ఉదారంగా వ్యవహరించి తన నిబంధనలు సడలించి, ఈ "భావతరంగాల" ద్వారా నా 'సొంతగొంతుక' వినిపించ గలిగేలా "స్వీయభావావిష్కరణ" చేసే అవకాశాలు అందించింది.

సినిమాల్లో రోటీన్ గా వచ్చే పాటలు కాక, కొన్ని ప్రత్యేక సందర్భాలు వస్తూ వుంటాయి. వీటిని మా భాషలో సిచ్యుయేషన్‌సాంగ్స్ అని బేక్‌గ్రౌండ్‌సాంగ్స్ అనీ రకరకాలుగా వ్యవహరిస్తారు. ఒక్కముక్కలో చెప్పాలంటే ఇవి డ్యుయెట్స్ కానివన్నమాట. అలాగే, మామూలు కథలకి కాస్త విభిన్నమైన ఇతివృత్తాలతో వచ్చే సిరిన్నెల, శృతిలయలు, రుద్రవీణ, స్వర్ణకమలం, స్వాతిముత్యం ఇలాంటి సినిమాల్లో పాత్రలూ, సన్నివేశాలూ కూడా మాములుతనం కన్నా కొంచెం పై మెట్టులోనే ప్రవర్తిస్తాయి. అలాంటప్పుడు రాసే పాటలు, భష, భావం, శిల్పం ఇలాంటి అంశాల్లో కొంచం ఎక్కువ లిబర్టీ తీసుకోవచ్చు.

ఉదాహరణలు ఆయా సందర్భాల్లో వివరిస్తాను. నాకు ఆంధ్రప్రభుత్వం ద్వారా ఉత్తమ గేయరచయితగా లభించిన నంది అవార్డులు ఇతరేతరమైన అవార్డులు అవీ ఎక్కువ భాగం ఈ భావతరంగాల ద్వారాగానే వచ్చాయి.

హీరో హీరోయిన్ల ఇంట్రడక్షన్ సాంగ్‌లు, టీనేజ్‌సాంగ్‌లు, క్లబ్‌సాంగ్‌లు. గ్రూప్ సాంగ్‌లు, డ్యూయెట్లు.... ఇలాంటివి రాసేటప్పుడు నేను ఆయా సన్నివేశాల్లోని పాత్రల్లోకి వెళ్ళి వాటి వేషం వేసుకుని వాటిభాష పలుకుతూ రాయాలి.

ఈ భావతరంగాల్లో ఆయా సందర్భాలు నా వైపు తెచ్చుకుని నేను నేనుగా ఎలా స్పందిస్తానో అలా రాస్తాను, మౌలికంగా కూడా ఇదీ తేడా. మిగతా పాటల్లో సినీ కవి ఎక్కువగా కనిపిస్తాడు. ఈ భావతరంగాల్లో కవి పోలికలు కనిపిస్తాయి.

పల్లవి:

అతడు: **విధాత తలపున ప్రభవించినది అనాది జీవన వేదం ఓం...**
ప్రాణనాడులకు స్పందన నొసగిన ఆది ప్రణవనాదం ఓం...
కనుల కొలనులో ప్రతిబింబించిన విశ్వరూప విన్యాసం
ఎద కనుమలలో ప్రతిధ్వనించిన విరించి విపంచి గానం

సరస స్వర సుర ఝరీ గమనమౌ సామవేద సారమిది
నేపాడిన జీవన గీతం ఈ గీతం

ఆమె: **విరించినై విరచించితిని ఈ కవనం**
విపంచినై వినిపించితిని ఈ గీతం

ఆమె: **ప్రాగ్దిశ వీణియపైన దినకర మయూఖ తంత్రులపైన**
జాగృత విహంగ తతులే వినీల గగనపు వేదికపైన
పలికిన కిలకిల స్వరముల స్వరజతి జగతికి శ్రీకారము కాగా
విశ్వకావ్యమునకిది భాష్యముగా.... ||విరించినై||

జనించు ప్రతి శిశు గళమున పలికిన జీవననాద తరంగం

చేతన పొందిన స్పందన ధ్వనించు హృదయ మృదంగ ధ్వానం

అనాది రాగం ఆది తాళమున అనంత జీవన వాహినిగా

సాగిన సృష్టి విలాసములే.... ||విరించినై||

అతడు: నా ఉఛ్వాసం కవనం - నా నిశ్వాసం గానం ||సరస||

(సిరివెన్నెల చిత్రంలో కెవి మహదేవన్ సంగీత సారథ్యంలో బాలు, సుశీల పాడినది)

ఇది నేను సినిమారంగంలోకి ప్రవేశించటానికి రాసిన మొట్టమొదటి పాట. సిరివెన్నెల చిత్రం కోసం రాసింది. 1985 అక్టోబర్ 4 న రికార్డయ్యింది. సంగీతం శ్రీ కె.వి. మహదేవన్‌గారు కూర్చారు. జగద్విఖ్యాత వేణునాద విద్వాంసులు శ్రీ హరిప్రసాద్ చౌరసియా ఈ పాటతో సహా, చిత్రం అంతటినీ తన వంశీనాదంతో అలంకరించారు. శ్రీ ఎస్.పి. బాలసుబ్రమణ్యంగారు, శ్రీమతి పి.సుశీలగారు పాడారు. ఈ పాట ద్వారా శ్రీ ఎస్.పి.బి. గారికి 1986 వ సంవత్సరంలో ఉత్తమ నేపథ్య గాయకుడిగా నంది అవార్డు వచ్చింది.

ఈ నా మొట్ట మొదటి పాట నాకు 1986 వ సంవత్సరంలో ఉత్తమ నేపథ్య గాయకుడిగా నంది అవార్డు వచ్చింది.

ఈ పాట రాయటానికి ముందు నన్ను చలనచిత్రసీమకి గీతరచయితగా పరిచయం చేయదలచిన కళతపస్వి డా. కాశీనాధుని విశ్వనాథ్‌గారు నాతో అన్న మాటలివి "శాస్త్రిగారు! మీరు సినిమా రంగనికి, సినిమాపాటకి కూడా కొత్త. ఇదివరకు మీరు భరణి అన్న కలం పేరుతో పాటలు గట్రా రాని వున్నా సినిమాలో రాయటానికి, కొన్ని పద్ధతులూ నియమాలు అవీ వుంటాయి. అవి తెలుసుకోవటానికి వాటికి అలవాటు పడటానికి మీకు కొంత టైమ్ పడుతుంది. అందువల్ల ఈ మొదటి పాటని మీకు తోచిన పద్ధతిలో రాయండి. మీకు ఆకాశమే హద్దు. కథ వివరంగా విన్నారు కదా.ఈ పాటని కథానాయకుడి మీద చిత్రీకరిస్తారు. అతని చెల్లెలు కూడా పాడుతుంది. అయితే మీరు ఆ పాత్రల్ని దృష్టిలో పెట్టుకోనవసరంలేదు. అతడు గుడ్డివాడు. అక్షరజ్ఞానం లేనివాడు. అయినా గొప్ప వేణునాద విద్వాంసుడు. ఈ పాటని అతనెక్కడో విని తన వేణువు ద్వారా వినిపిస్తాడు.

ఎవరైనా అతన్ని ఈ రాగానికి నాదానికి ఉన్న సాహిత్యం ఏమిటి అని అడిగితే ఫలానా అని చెబుతాడు. ఆ సాహిత్యం వినగానే అబ్బా! ఆ సాహిత్యం అంత గొప్పగా వుంది కనకే అది ఈ వేణువులో అంత గొప్పగా వినిపించింది అనుకోవాలి. అలా అనుకునేటట్టు మీరు ఏ వస్తువు ఎంచుకుంటారో, ఏ భాష వాడుకుంటారో అది మీ స్వేచ్ఛకే వదిలేస్తున్నాను". ఎంత గొప్పాఅవకాశం? ఆ కథని, ఆ

కధలోని ఆత్మని ఆవాహన చేసుకున్నాను. ఈ ప్రపంచం అంతా ప్రణవనాదం నుంచి ఆవిర్భవించింది అన్న వేద ప్రమాణాన్ని ఆలంబనగా అందుకున్నాను. ఈ జగత్తు మొత్తం నిండి వున్న నాదం పునికిని ఎలా ఆవిష్కరించాలా అన్నది వస్తువుగా ఎంచుకున్నాను.

చూసేవి కళ్ళు కాదు. కళ్ళవెనుక వున్న ప్రాణచైతన్యం. అది నాదం కనులకొలనులో ప్రతిబింబించిన విశ్వరూప విన్యాసం, ఎద కన్నులలో గుండెసవ్వడులలో ప్రతిధ్వనించిన విరించి(సృష్టిహేతువు) విపంచి(వీణ) గానం. విపంచి మరేదో కాదు- విధాత తలపున ప్రభవించిన (బ్రహ్మదేవునికి స్ఫురించిన) అనాది జీవన(చైతన్య) వేదమే. వేదం అంటే తెలుసుకోవలసింది అని అర్థం.

ఆ నాదం చెవులతో వినేది కాదు. ఆ నాదం ఉద్భవించే చోటు కళ్ళతో చూసేది కాదు. అలా భావించగల హృదయం, ఆ హృదయానికి కళ్ళూ చెవులూ వుంటే ఈ సృష్టిలో అడుగడునా ఆ నాదం ఉనికి కనిపిస్తుంది,వినిపిస్తుంది.

తూరుపు దిక్కు అనే వీణకి (ప్రాగ్దిశ వీణియపైన), అప్పుడే ఉదయిస్తున్న సూర్యుడి కిరణాలు తీగలుగా బిగించి (దినకర మయూఖ తంత్రులపైన) గూళ్ళ లోంచి మేలుకుని ఆకాశానిక ఏగి వున్న పిట్టలు, నీ గగన వేదిక మీద బారులు తీరి తమ రెక్కలనే వేళ్ళతో పాటు కిలకిలారావాలు సృష్టించి, ఆ వేకువ నాదాలతో అప్పటి వరకూ మృత్యు సమానమైన, నిద్రలో వున్న జగతికి చైతన్యవంతం కావడానికి శ్రీకారం చుడుతూండడం అర్థం చేసుకోగలిగితే, ఈ విశ్వం అనే కావ్యానికి భాష్యం చెప్పగలగడం చేతనవుతుంది.

రాత్రి, నిద్ర, ఉదయం కావడం, కోడికూత నుంచి, తొలి పొద్దులోని పిట్టల రెక్కల చప్పుళ్ళు, కువకువలు, ఉదయపు నీరెండలోని నులివెచ్చని కిరణాల స్పర్శ, వీటిని పోల్చుకోడానికి 'కళ్ళు' అక్కర్లేదు. ఈ ప్రతి అంశాన్ని గుండెతో స్పర్శించగలిగితే చాలు. కళ్ళు లేకపోయినా, అలాంటి హృదయ వికాసం ఉన్న కథానాయకుడి పాత్ర లక్షణాలను దృష్టిలో ఉంచుకుంటూ, మరి కొంత ముందుకు వెళితే, అలాంటి సున్నితమైన, ఉన్నతమైన మానసిక వికాసం ఉన్నవాడి చెవులకి, అప్పుడే పుట్టిన బిడ్డ కెవ్వున ఏడవడం "ఏడుపు"గా కాక, ఈ నాదమయ జగత్తులో మొట్టమొదటిసారిగా చైతన్యవంతమైన ప్రాణం తాలుకు తొలి జీవన నాద తరంగంలా వినిపిస్తుంది. ఆ తొలి జీవననాద తరంగమే 'అనాది' రాగం. జన్మ ఎప్పుడు పాత అవదు. కనుక ఎప్పుడూ ఆ అనాది రాగం ఆదితాళమున అనంత జీవనవాహినిగా నర్తిస్తూ, సాగుతున్న ఈ సృష్టివిలాసాన్ని గమనించగలిగే చైతన్యం ఉన్నవాడి ఉచ్ఛ్వాసం ఈ విశ్వరహస్యాన్ని లోపలికి పీల్చుకుని, అక్కడి ప్రాణచైతన్యాన్ని స్పందింపజేసి, నిట్టూర్పులు గాక గానంలా తరంగించే నిశ్వాసం అవుతుంది.

ఇంత భావాన్ని, పాటలో, అందునా సినిమా పాటలో, పైగా తొలి సినిమా పాటలో పొదిగి, దానికి బరువైన భాషను వాడి, ఔననిపించుకోగలగడం ఎంత గొప్పవరం! అంత గొప్ప వరాన్నందించిన ఆ విశ్వనాధుడి వాత్సల్యాన్ని వర్ణించడానికి భాష చాలకపోవడం ఈ పాట రాసిన వాడికి ఎదురైన గొప్ప మూగ అనుభూతి!

---ఈ గాలి ఈ నేల

పల్లవి:

అతడు: ఈ గాలీ ఈ నేల ఈ ఊరు సెలయేరు

నను గన్న నా వాళ్ళు నా కళ్ళ లోగిళ్ళు ||ఈ గాలి||

చిన్నారి గొరవంక కూసేను ఆవంక

నా రాక తెలిసేక వచ్చేను నా వంక

ఎన్నాళ్ళో గడిచాకా ఇన్నాళ్ళకు కలిశాక

ఉప్పొంగిన గుండెల కేక ఎగసేను నింగిదాక ||ఈ గాలి||

ఏనాడో ఏ శిల్పి కన్నాడో ఈ కలను

ఏ ఉలితో ఈ శిలపై నిలిపాడో ఈ కళను

ఏ వలపుల తలపులతో తెలిపాడో ఈ కథను

ఈ రాళ్ళే జవరాళ్ళై ఇక నాట్యాలాడేను ||ఈ గాలి||

ఆమె: కన్నె మూగమనసు కన్న స్వర్ణస్వప్నమై

తళుకుమన్న తార చిలుకు కాంతి చినుకులై

గగనగళము నుండి అమర గానవాహిని

జాలువారుతోంది ఇలా అమృతవర్షిణి

ఈ స్వాతివానలో నా ఆత్మ స్నానమాడె

నీ మురళిలో నా హృదయమే స్వరములుగా మారె

ఈ గాలి ఈ నేల ఈ ఊరు సెలయేరు

నను గన్న నా వాళ్ళు నాకళ్ళ లోగిళ్ళు ||ఈ గాలి||

(సిరివెన్నెల చిత్రంలో కెవి మహదేవన్ సంగీత సారథ్యంలో బాలు, సుశీల పాడినది)

ఆదిభిక్షువు--

పల్లవి: ఆదిభిక్షువు వాడి నేది కోరెది
బూడిదిచ్చే వాడి నేది అడిగేది

తీపిరాగాల ఆ కోకిలమ్మకు- నల్ల
రంగునలమిన వాడి నేది కోరేది
కరకు గర్జనల మేఘముల మేనికి మెరుపు
హంగు కూర్చిన వాడి నేది అడిగేది ||ఆదిభిక్షువు||

తేనెలొలికే పూల బాలలకు మూన్నాళ్ళ
ఆయువిచ్చిన వాడి నేది కోరేది
బండరాలను చిరాయువుగ జీవించమని
ఆనతిచ్చిన వాడి నేది అడిగేది ||ఆదిభిక్షువు||

గిరిబాలతో తాకు కళ్యణమొనరింప
దరిజేరు మన్మధుని మసిజేసినాడు

పరగర్వమున మూడులోకాలు పీడింప

తలపోయు దనుజులను కరుణించినాడు

ముఖప్రీతి కోరేటి ఉబ్బు శంకరుడు

ముక్కంటి ముక్కోపి తిక్క శంకరుడు **||ఆదిభిక్షువు||**

(సిరివెన్నెల చిత్రంలో కెవి మహదేవన్ సంగీత సారథ్యంలో బాలు పాడినది)

(కొనసాగింపు వచ్చే సంచికలో)

COMMENTS